

Democracia e liberdade | Agustín Fernández Paz

Loanza de Rosa Parks

A MULLER QUE APARECE NA FOTOGRAFÍA é Rosa Parks, unha costureira de 42 anos que, en 1955, residía en Montgomery (Alabama). O 1 de decembro dese ano esta muller negouse a cederlle o seu asento a un home branco que ía de pé no bus, o que motivou que fose encarcerada baixo a acusación de “perturbar a orde”. O feito, un sinxelo acto de dignidade individual, tivo un papel moi relevante na eliminación dunha lei inxusta e na consolidación do Movemento polos Dereitos Cívís nos EUA, unha reivindicación de longo alento sen a cal sería impensable que Barack Obama fose hoxe presidente. “Estaba farta de ceder e ceder”, escribiu Rosa na súa autobiografía. Non aceptaba, por dicilo con palabras de Rosalía de Castro, outra rebelde, “ser estranxeira na súa patria”. Negouse a ser cidadá de segunda: quería ter os mesmos dereitos que os brancos e manter intacta a súa dignidade persoal. A de Rosa Parks foi unha lección de vida imposible de esquecer.

AP

A mentira sobre as armas de destrución masiva en Iraq e a referida á *imposición del gallego* teñen moitos puntos en común. Ben sei que a súa relevancia e dimensión son moi distintas; ao que me refiro aquí é só á metodoloxía utilizada, a ese obxectivo de establecer como socialmente verdadeira unha idea que de feito non o é.

Lembremos a fraude xigantesca urdida polo goberno de Bush: créase a mentira e preséntase unha morea de probas falsas –aquel patético Colin Powell cos tubos de ensaio!–. Os medios de comunicación maioritarios difunden a trola entre a cidadanía. Non se din nunca as razóns verdadeiras da invasión e empréganse grandes palabras para xustificala. Dá igual que despois, destruído Iraq, se vise que non había tales armas. Todo vale, que máis ten!

A estratexia para difundir a pretendida *imposición del gallego* segue exactamente os mesmos pasos: créase a mentira aínda que contradiga os datos da realidade. Desde os medios trabállase para estender a falsidade. Aparecen asociacións que, amparándose en nomes equívocos, se declaran oprimidas por esa *imposición*. Retórcense palabras como *liberdade* ou *bilingüe* para facelas dicir o que non son... Todo vale, unha vez máis!

Cómpre non esquecer nunca esta evidencia: a lingua que naceu hai máis de mil anos neste país non é propiedade de ningún grupo político ou social, senón que é de todas as persoas que vivimos e soñamos nel, e tamén da xente que tivo que marchar e anda espallada polo mundo adiante. Un ben colectivo cunha historia onde hai moitos tramos de amargura.

Se non se quere que haxa cidadáns de primeira e de segunda, teñen que crearse as condicións para que se poida vivir en galego coa mesma normalidade coa que se pode facer en castelán. Entre outras cousas, é preciso que a poboación sexa competente nas dúas lingua oficiais, para que logo cadaquén decida libremente se usa unha ou outra nos diferentes ámbitos e situacións. A dobre competencia é imprescindible para garantir a liberdade lingüística.

Esta dobre competencia xa a posuímos todos os cidadáns que temos o galego como lingua habitual, mais o contrario non ocorre. A oposición entre castelán falantes e galegofalantes é, en boa medida, unha falsidade. En todo caso, a oposición será entre os que temos competencia bilingüe e os que se obstinan no mantemento da competencia monolingüe vivindo nun país con dous idiomas oficiais.

De non ser así, como poderei facer efectiva a miña liberdade individual para utilizar o galego na vida diaria? Se cadra, o que se me está a pedir dun xeito implícito é que sexa dócil e cambie de lingua –nos despachos, nos comercios, nas consultas...– para evitar conflitos. O doado é abaixar a cabeza, claudicar en ámbitos adversos, deixar o galego para cando esteamos na casa ou con persoas de confianza: unha lingua só para o *guetto*. Podería facelo, xaora, mais a miña liberdade quedaría coutada de raíz.

Neste punto, emerxe a figura de Rosa Parks. Un modelo de comportamento para todas as persoas que desexamos unha sociedade onde non haxa cidadáns de primeira e de segunda. Moitos brancos fixeron seus os ideais de Rosa Parks, moitos castelán falantes nos han acompañar neste camiño de esperanza. Para que agromen por fin os significados verdadeiros das palabras *democracia e liberdade*. ●